
NOTITS

Til: Udenrigsministeren J.nr.: 8.U.7.a.
CC: Bilag:
Fra: ANA, KRS & JTF Dato: 24. februar 2014
Emne: Besvarelse af samrådsspørgsmål A fra GRU alm. del stillet efter ønske af Søren Espersen (DF).

Medlem af Folketinget Søren Espersen (DF) har i Grønlandsudvalget den 3. december 2013 stillet nedennævnte spørgsmål til udenrigsministeren.

Samrådsspørgsmål A

"Ministeren bedes redegøre for:

Regeringens holdning til, at det grønlandske Selvstyre har sat penge af til, og agter at åbne, en egentlig, officiel grønlandsk repræsentation i Washington, som ifølge souschef ved Grønlands repræsentation i Danmark, Adam Worm (i Jyllands Posten, mandag den 25. november 2013, "Grønland åbner repræsentation i USA"), ikke alene skal fremme samhandelen, men også varetage Grønlands selvstændige udenrigspolitiske interesser.

- Hvorvidt Grønlands Selvstyre, ifølge Selvstyreloven af 2009 har bemyndigelse til på egen hånd at indlede drøftelser af udenrigspolitisk eller sikkerhedspolitisk karakter med fremmede magter.
- Hvorvidt regeringen har haft eller har drøftelser med USA's regering i forhold til det grønlandske Selvstyres planer om at åbne en egentlig, officiel grønlandsk repræsentation i Washington - og hvis ikke, hvorvidt Regeringen så agter, overfor USA, at gøre rede for Selvstyrelovens grænser.
- Hvilken diplomatisk status, Det Grønlandske Selvstyres kommende udsendte repræsentanter til Washington vil have - herunder hvorvidt repræsentanterne vil blive udstyret med diplomatisk immunitet".

Svar:

Verdens opmærksomhed har vendt sig mod Arktis og Grønland. Denne opmærksomhed skyldes primært klimaforandringerne og de ændringer som det medfører, herunder øget tilgængelighed og økonomiske muligheder i Arktis.

Grønland er geo-politiskcentralt placeret med sin geografiske tilknytning til det nordamerikanske kontinent og sin politiske tilknytning til Europa.

Megen international opmærksomhed har rettet sig mod Grønland siden selvstyreloven af 2009 og siden selvstyrets overtagelse af råstofområdet i 2010. Grønlands råstofpotentiale – og de potentielle økonomiske effekter – har dermed fået fornyet aktualitet.

Vi er på daglig basis i Udenrigsministeriet vidne til en stigende interesse for rigsfællesskabet; for at blive klogere på Arktis; og for at besøge Grønland. Denne interesse ser vi fra privatpersoner, men også fra regeringer, parlamenter, internationale organisationer og mange andre.

At Grønland har fokus på det internationale er ikke et nyt fænomen. Allerede i tiden op til og omkring indførelsen af hjemmestyre i 1979 har der fra grønlandsk side været ønske om at kunne agere i internationale anliggender. Dette ønske var bl.a. afstedkommet af grønlandsk modstand mod medlemskab af EF og et ønske om at kunne forvalte og bestemme over egne fiskeriressourcer. Bl.a. derfor blev der i hjemmestyreloven af 1979 indført en paragraf (§ 16), der gav hjemmestyret mulighed for ”at ansætte medarbejdere til varetagelse af særlige erhvervsinteresser” på danske repræsentationer. Muligheden for ansættelse af repræsentanter på udenrigsrepræsentationerne er videreført i selvstyreloven.

I selvstyrelovens § 15 står der følgende:

”Efter ønske fra Naalakkersuisut ansættes der ved Kongeriget Danmarks udenrigsrepræsentationer repræsentanter for Naalakkersuisut til varetagelse af grønlandske interesser indenfor sagsområder, som er fuldt ud overtaget af selvstyret”. Regeringen kan bestemme, at udgifterne herved skal afholdes af Naalakkersuisut”.

Der er således ikke noget nyt i, at Grønlands landsstyre har muligheden for at få placeret medarbejdere på repræsentationer og ambassader i udlandet.

Grønland er i dag repræsenteret i Bruxelles, hvor der er ansat to udsendte medarbejdere til varetagelse af relationerne mellem Grønland og EU.

Grønland har været repræsenteret i Bruxelles siden 1992, hvilket var første gang, at landsstyret benyttede sig af muligheden.

Landsstyret har også haft en repræsentant i Canada (Ottawa) i perioden 1998-2002 til varetagelsen og styrkelsen af samarbejdet mellem Grønland og Canada indenfor økonomi, handel, kultur og uddannelse og i tilknytning til arbejdet i Arktisk Råd, der blev stiftet i Ottawa i 1996.

I øvrigt har Færøerne også repræsentanter udsendt i Bruxelles, Reykjavik og London og har tillige til hensigt at udstationere en medarbejder i Moskva.

Der er således en veletableret praksis for, hvordan vi udsender grønlandske medarbejdere på rigsfællesskabets repræsentationer og under hvilke regler og rammer, de arbejder.

Udsendte medarbejdere fra Grønland (og Færøerne) udsendes under specialattaché-ordningen, som også benyttes ved udstationering af medarbejdere fra ressortministerierne og Forsvaret ved danske repræsentationer.

For så vidt angår USA har der i en lang årrække – siden 2. verdenskrig – været et unikt og vigtigt samarbejde mellem Grønland og Danmark på den ene side og USA på den anden side. Samarbejdet blev formaliseret i forbindelse med indgåelsen af forsvarsaftalen af 1951. Af forsvarsaftalen udspringer to samarbejdsfora, hvori Danmark, Grønland og USA samarbejder, henholdsvis Permanent Committee og Joint Committee.

Grønlands landsstyre har ønsket at få en grønlandsk repræsentant tilknyttet ambassaden i Washington D.C. Det grønlandske landsting vedtog den 15. november 2013 den grønlandske finanslov og 2,5 mio. kr. over de næste tre år til udsendelse af en medarbejder i Washington blev dermed allokeret.

Udenrigsministeriet har været i dialog med Grønland om dette ønske siden sommeren 2012. Og Udenrigsministeriet har på den baggrund været i dialog med USA om udsendelsen af en grønlandsk repræsentant og rammerne herfor.

Efter Grundloven er det regeringen, der indgår folkeretlige aftaler og har ansvaret for rigets udenrigs-, forsvars- og sikkerhedspolitik.

Grønland har i henhold til selvstyreloven mulighed for at foretage visse udenrigspolitiske dispositioner – den såkaldte fuldmagtsordning. Rammerne herfor, herunder adgang til - på vegne af riget - at forhandle og indgå folkeretlige aftaler, følger af selvstyrelovens kapitel 4.

Disse bestemmelser afspejler, at rigsmyndighederne i statsretlig henseende fører rigets udenrigs-, forsvars-, og sikkerhedspolitik og tager samtidig højde for bestemmelserne i selvstyreloven om medinddragelse og medindflydelse samt bestemmelsen om bemyndigelse til rigsdelenene. Det er denne kombination, der inden for rigsfællesskabet fastlægger rammerne for Grønlands nuværende muligheder for at agere internationalt.

Regeringens forfatningsmæssige ansvar og beføjelser på disse områder begrænses således ikke af bestemmelser i selvstyreloven.

Udsendte repræsentanter for det grønlandske selvstyre i Washington vil have diplomatisk status og immunitet svarende til, hvad der gælder for udsendte medarbejdere fra Udenrigsministeriet, såvel som for medarbejdere fra ressortministerier og Forsvaret, der også huses af ambassaden i Washington.

De grønlandske udsendte vil over for de amerikanske myndigheder være anmeldt som henhørende til ambassadens diplomatiske personale, og vil som sådan operere under ambassadørens ansvar. For at sikre hensyntagen til rigets samlede interesser vil den grønlandske repræsentant og ambassadøren løbende holde hinanden orienteret om deres virksomhed og behandling af relevante spørgsmål.

De grønlandske udsendtes status i Washington er dermed på linje med, hvad der gælder for såvel færøske som grønlandske udsendte på andre danske repræsentationer.

Den grønlandske repræsentant forventes at arbejde for at styrke de handelsmæssige og økonomiske relationer mellem Grønland og USA.

Fra Udenrigsministeriets side finder vi det ganske naturligt og fornuftigt, at man fra grønlandsk side ønsker at skabe sig en bredere international profil.

ANA, KRS & JTF